

[Lange.]

skal jeg naturligvis ikke benægte. Kunde man undre sig over, at det maatte være Tilfældet? Det er naturligt, at det i en Situation som den, vi har været i, er vanskeligt at holde igen over for Kravene om, at Laanene skal gøres større, ikke mindst fordi ingen i Virkeligheden er i Stand til i en saadan Højkonjunktur som den, vi har gennemlevet, at bedømme, hvor langt Priserne igen skal ned. Jeg tror, ingen Lovgivning kan hindre, at dette sker, og de nye Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag kan efter min Mening heller ikke hindre, at noget lignende vil ske i en tilsvarende Situation.

Man indfører visse nye Tilsynsbestemmelser. Man har faaet en Bestemmelse om, at man i Indenrigsministeriet skal føre Tilsyn med Laaneniveauet. Der stod i det oprindelig fremsatte Forslag Laaneudmålingen. Jeg ved ikke rigtigt, hvad man havde tænkt sig med det, for det kunde vel ikke være Meningen, at alle Laanesager skulde gaa gennem Indenrigsministeriet — saa havde man faaet travlt i Indenrigsministeriet. Nu har man altsaa ændret det til Laaneniveauet. Jeg tror, det vil blive en Papirbestemmelse, og jeg kan føje til, at jeg vil ønske, at det bliver en Papirbestemmelse, for jeg tror ikke, det vil være muligt for Indenrigsministeriet at øve nogen Indflydelse i de afgørende Situationer paa dette. Jeg tror ikke, man skal tage Ansvar væk fra den Ledelse, der er i Kreditforeningerne, og som alligevel ene kan overse Situationen, ene kan paatage sig dette Ansvar, og jeg føler mig fuldkommen overbevist om, at hvis den nævnte Bestemmelse havde været gældende paa det Tidspunkt, paa hvilket man nu siger, at man har givet for høje Laan — den ærede Ordfører for Socialdemokratiet (Johannes Pedersen) sagde lige, at man havde givet for høje Laan —, vilde man ikke fra Ministeriets Side have hindret dette. Man plejer ikke paa Rigsdagen eller i Ministerierne at være ganske upaavirkelig af Vælgerstemninger eller Stemninger i det hele taget, og det var ikke den Stemning, der var almindelig, da de for store Laan blev givet, at de var for store.

Jeg har sagt en Gang før fra denne Talerstol, at de Folk, som i den senere Periode stærkest har hævdet, at Laanene, der blev givet i Kreditforeningerne, var for store, er de samme Folk, som dengang sagde, at Kreditforeningerne var alt for gammel-dags, de gav alt for smaa Laan. Jeg kunde fremdrage mange Eksemplér paa, at noget

saadant er sagt, jeg skal blot henvise til et enkelt. Under Forhandlingerne om Boligforanstaltninger den 1. December 1922 i Folketinget har man en Udtalelse af Det radikale Partis Ordfører paa Sp. 2428. Det radikale Partis Ordfører kritiserede den daværende Indenrigsminister, det nuværende Medlem af Folketinget Dr. Krag, fordi han som Indenrigsminister ikke havde sørget for at imødekomme Ønsker om en ny Kreditforening, der i et vist Omraade af Landet kunde konkurrere med den bestaaende Kreditforening. Altsaa, nu er man inde paa at hindre for store Laan, og derfor vil man begrænse Konkurrencen mellem Kreditforeningerne, men dengang hævdede det radikale Partis Ordfører, at man maatte have mere Konkurrence mellem Kreditforeningerne, og derfor skulde der en ny Kreditforening til i et vist Omraade. Hvorfor? Fordi man kritiserede en bestemt Kreditforening, fordi den havde givet for smaa Laan. Man siger, at det vilde være af ikke ringe Betydning, om der skabtes Mulighed for at faa en ordentlig Førsteprioritet paa rimelige Betingelser. Det vil altsaa sige, at det radikale Parti, der nu kritiserer de høje Laan, i Slutningen af 1922 — paa et Tidspunkt, da vi netop var inde under de økonomiske Forhold, som førte til det, man nu kalder for store Laan — krævede en ny Kreditforening, for at man kunde faa noget bedre Laan, end den gamle Kreditforening, der havde Udlaanene i dette Omraade, hidtil havde givet. Stemningen var dengang for større Laan, og der var ingen Stemning for en Begrænsning. Det var en vanskelig Periode for Kreditforeningernes Ledelse. Det har været overordentlig vanskeligt dengang at staa imod Kravene, de stærke Krav, der kom om, at Laanene maatte svare til de øjeblikkelige Priser, og jeg tror, det kunde have været i høj Grad skadeligt og have ført til forøgede Laan, hvis de Kreditforeningsledelser, der har gjort det saa godt dengang, som de efter min Mening har gjort det, havde kunnet skyde sig ind under, at man i Indenrigsministeriet saa med Velvilje paa, at man gav højere Laan. Man kunde i saa Fald have lagt Ansvar for de forhøjede Laan over paa Indenrigsministeriet, som, presset frem af de Stemninger, der paa den Tid gjorde sig gældende, efter min Overbevisning ikke vilde have medvirket til, at Laanene var blevet mindre, men tværtimod havde medvirket til, at Laanene var blevet større.

Det er i saadanne Situationer en meget vanskelig Opgave for Kreditforeningernes Ledelse at finde den rigtige Laanegrænse. Det at laane ud paa 60 Aar, at skulle be-